ЦЕТИЊСКИ ВЈЕСНИК

ИЗЛАЗИ СРИЈЕДОМ И СУБОТОМ

Пријена: за Црну Гору на годину 10 круна, на по године 5 круна; за земље 15 франака у злату.

Уређује: ОДБОР

Адреса: „Цетињски Вјесник" — Цетиње: Adresse: „Le Courrier de Cettigne" — Cettigné (Monténégro)

За ЦРНУ ГОРУ појединн број 10 пара.
За СТРАНЕ ЗЕМЉЕ појединн број 20 пара.

БРОЈ 56. ЦЕТИЊЕ, СУБОТА 14. ЈУЛА 1912. ГОД. ГОДИНА V.

Цетиње, 14, јула

Подметнута су три наша бивша министра, три љута незадовољника, три емигранта, да иза туђе завјетрине преко њихових леђа и кроз њихова уста буде лакше бачен глиб на углед ове српске државе и њених службених представника.

Ђуровић, Ивановић и Гатало имали су ријетку срећу и част да у Биограду буду интервјувисани од дописника једног руског листа. Дописник поуздано не би ни знао за те три „величине" душевног и политичког живота, да му их као дјецу не доведе позната теразиска рука, која управља акцијом против Црне Горе. Извукоше их са сокака, гдје их нико не зарезиваше, те им тутнуше у шаке готове биљешке, на којима је било згомилано ново число клевета противу њихове отаџбине. А они као послушна дјеца, којима ће тутори одузети ручак, не буду ли скакутали за њиховим жељама, отворише уста и избацише сву нечист својега отрованог срца и зле душе на земљу, која их је родила.

План је био да се то изведе под њиховом фирмом. Тако ће учињени искази бити вјеродостојнији и изговорене оптужбе силније. Одозго су имена тројице бивших министара. Они су, мислило се, у свачијим очима поуздан извор за тајне црногорског тајног живота. Не мари, што многи знају праву вриједност тијех бивших министара. Не мари, што говоре као незадовољници. Главно је да се постигне и тренутни успјех у обмањивању јавног мишљења на штету Црне Горе.

*

Избацили су оптужбу да је наша држава од потоњег рата до данас од Русије примила на име помоћи 37 милиона рубаља, од које је суме само 17 милиона утрошено за циљеј, којој је помоћ намијењена.

Сврха је те најновије клевете провидна. Најприје се хоће да буду у очима јавности обрљани и наружени службени представници ове земље, па затијем да се поткопа тврда заједница, која тако срећно одавно постоји између ње и Русије. Руски цареви и владе помажу Црну Гору. Без њихове помоћи Црна Гора не би могла вршити своју улогу у Словенству. Неки то добро знају, па пошто су им на сметњи глас, углед и величина представника Црне Горе, прегли су да их онемогуће, не обзирући се на то, што таквим поступком нагађају саму земљу.

Тако раде сви изроди. Мрзећи личности, које су сметња њиховим себичним плановима, они мрзе и њихов родољубиви рад. Максим Горки је за вријеме руско-јапанског рата чинио јавни апел на француске банкаре да не дају Русији пара, јер тијем помажу „реакцију"! На њега се због тога згадио сав увиђавни свијет, а у Сјеверној Америци, земљи најшире слободе, у којој је тражио уточиште, нијесу му дали да се појави на улици. Максим Горки је одличан књижевник, фантаста, идеалиста. Али ови наши бивши министри, који нијесу ни књижевници, ни идеалне душе, какву ли тек они осуду заслужују!

Шта је Русија дала Црној Гори и колико, то се зна и у Петрограду и на Цетињу. Зна се, на што је све употребљено. То без сумње знају и клеветници своје отаџбине: Ђуровић, Гатало и Ивановић.

*

Рекли су у својој оптужби, да су, као министри, у више прилика предочавали руској влади, како се њена помоћ Црној Гори злоупотребљује. Дакле, још као министри слали су лажне извјештаје о ствари, која је животни нерв њихове отаџбине! Сад су тек јавно признали свој програм, којим су ишли на то, да Црну Гору одвежу од руске заштите, како би послије они с њоме могли радити шта им је драго. Односно, преко њих су други тежили за остварењем таква плана: Одвојена од Русије и без руске помоћи, Црна Гора постаје њихов плијен и домена њихових учитеља.

У забиљешкама једнога од њихових другова приликом познатога суђења на Цетињу нађен је напис, који је био дио њихова програма. У реченоме напису изложено је било мишљење, шта ваља чинити, па да се Црна Гора лиши руске помоћи и одвоји од Русије. Томе мишљењу сада се јавно стављају на службу наша три бивша министра. Али само заобилазно. Лијући лажне сузе за Русијом, чија се помоћ овдје тобоже злоупотребљује, они покушавају да чине притисак на руско јавно мишљење. Заводе га измишљотинама, не били се ма на који начин постигло да Црна Гора остане без руске помоћи, за чим су они и као министри тежили. Не правдају ли тијем заслужену судбину, која их је касније постигла?

*

Црна Гора нема онолики број војске, колико се у Русији представља! — тврде у својем интервјуву. Ни половину од тога!

Тако убија кредит својој отаџбини један њен бивши министар војни! Па да и нема — а зна се да има — гдје му је понос, кад то тврди? Гдје му је родољубље, кад јавно убија цијену својој домовини и њеној војној снази, дајући својим клеветама титулом бив. министра тренутни изглед вјеродостојности?

*

Осумњичише и нападоше и г. генерала Потапова, руског војног заступника у Црној Гори. Осумњичише једног честитог Руса, искреног Словенина, одличног војника и пријатеља Црне Горе. Њега оклеветаше јер тобоже пропушта да се злоупотребљује руска помоћ. Позната им је његова вриједност, његова исправност, његова љубав за ову земљу, те би хтјели да га онемогуће. Зато што као прави брат Рус љуби Црну Гору, коју они мрзе, и њега треба незаслужно напасти. Увиђају, колику корист црногорској војсци и тврдој заједници Русије у Црне Горе доноси присуство г. генерала Потапова на Цетињу, те би нашу државу жељели да лише таква одлична инструктора њене војске, таква поуздана и истинита пријатеља. Умјесто да захвале г. Потапову ради његових неоцјењивих услуга црногорској војсци, они још налазе ријечи, којима ће га омаловажавати. Желе ли добра војсци своје отаџбине, кад тако раде?

*

Напричали су још неколико неистина, које су покупили по познатим листовима. Не вриједи се на њих ни освртати, као н. пр. на ону о житу из Русије, о служби Аустрији и т. д. Све су то старе отрцане клевете, које непријатељи ове земље стално потежу противу ње, кад год им се са које стране даде миг. Одозго су на своју руку и одговорност ставили фирму једног бив. руског министра финансија, на којега су се тобоже позвали као на свједока. Као да би један такви Рус хтио бити свједок у њиховом клеветничком несловенском послу! А колико су им умјесне и основане лажи о злоупотреби материјалне помоћи из Русије, види се и по томе, што је царска влада речену помоћ од прије двије године удвостручила. Зар би то чинила, да је великодушна потпора Русије вазда јој вјерној Црној Гори била употребљавана на сврхе, којима није намијењена! И сам лист, чији је дописник најмљене клеветнике интервјувисао, вели да из њих говори незадовољничка злоба. Благо ли је оцијенио њихов издајнички поступак!

Употребили су их противу сопствене отаџбине и њених представника. Причали су и клеветали су како им је наређено. Морају да се одужују за гостопримство. Прописано им је држање. Али зато им осуда није мања, нити ће им бити слабија клетва са стране земље, коју изван њених граница душмански унижавају.

Цетиње, 14. јула

Луки Лупиђу и друговима због покушаног атентата на комесара Пузија биће суђено у Загребу у идућу недјељу.

*

Из Токија јављају, да се разболио јапански цар, никадо, од тифуса и да се налази сад на умору.

*

У Петроград је дошла депутација српско-православне цркве из Сријемских Карловаца да светоме синоду преда споменицу. Изасланици светога синода дочекали су депутацију на станици. Врховни члан синода тајни савјетник Ладиженски поздравио је депутацију српским језиком.

*

У Петроград су приспјели у посјету руском цару шведски краљ и краљица.

Хавасова агенција има извјештај да је у цијелом Португалу повраћен мир.

За министра финанасија у Србији постављен је Лоцо Јовановић, некадашњи министар грађевина.

За четврту руску думу спрема се нов нацрт закона о штампи.

*

Из побуњених крајева у Арбанији и Ст. Србији непрекидно стижу вијести о новим сукобима побуњеника и турске војске и одметању официра и војника.

Хроника

Србија и Црна Гора — Као у огледалу.

Србија и Црна Гора. Под тијем натписом у биоградској полуслужбеној „Трибуни" објављен је уводни чланак. Сврха му је, вели се, слога двију српских држава. Међутијем, и смјером, и неистинама противу Црне Горе у њем се ради управо на неслози, на убитачном раздору. Кривица због раздора баца се на Црну Гору. Ова је вазда крива. Измишљају се доказна средства, којима се пред лаковјерним свијетом хоће да утврди кривица Црне Горе. Не бирају се лажи. И најциничнија добро је дошла.

Прича се у томе чланку, како је за вријеме анексионе кризе наша полиција бајонетима растјерала народ, који је српском посланику Јовановићу био спремио свечан дочек. То је учињено тобоже зато, да се не би испољила једнодушност у борби против Аустрије.

Свако се сјећа, да је то једна подла неистина. Било је противно. И г. Јовановић, који је данас министар иностраних дјела у Србији, потврдиће, да је „Трибуна" у томе погледу ружно стигала. Пред његовим станом била се у вече, приликом његова повратка на дужност, искупила велика маса народа, коју у манифестовању братске љубави и слоге нико није спрјечавао. А и зашто? Сам Краљ са Владом својим премијером предњачио је у исказивању заједнице са Србијом. Краљ, којем су само неколико мјесеци прије анексије из Биограда били послани братски дарови у бомбама, прибјегао је преко свијех увреда. Великодушно је први пружио руку, ма да тешко увријеђен, ма да до срца рањен са стране, која му дугује само захвалност. Још прије него је стигао из Биограда какав глас или приједлог за заједнички рад, Краљ је пред многобројним народом ускликнуо: живјела Србија! Он, неправедно нападан и дубоко вријеђан, први је пружио братску руку. Народ је пошао за примјером Краљевим и дивно је дочекао г. Јовановића кад се вратио. Г. Јовановић веома добро зна, како је три мјесеца раније био пошао са Цетиња — на одсуство. Он зна, какво је тад било расположење онога истог народа, који га је, иљедујући Краљевом примеру, на повратку срдачно дочекао.

„Трибуна" послије вели, да је наш изасланик г. бригадир Јанко Вукотић ходио у Биоград и Цариград, не да закључи савез са Србијом и Турском, већ да уходи српску и отоманску владу.

Нитковска лаж.

О савезу ниће било ни говора просто зато, што га нијесу хтјеле владе у Биограду и Цариграду. Чему би исти био и потребан са њихова гледишта, кад у времену Вукотићева боравка у Биограду и Цариграду ни српска ни турска влада нијесу помишљале на савез! Српска влада, која је воднички била савршено неспремна, избјегавала је оружану акцију. Она се ограничила на уличну ларму заведене свјетине и ратоборне новинарске чланке разних Рибникара, који су, кад је Аустрија позније озбиљно запријетила, стругнули у Врању! Савез се одовуд тражио за акцију, а за неактивност је излишан сваки савез.

Младотурска влада, коју „Трибуна" брани јер су једнаке, такође ниће ни сањала о савезу. Док је г. бригадир Вукотић боравио у Цариграду са г. Стојаном

Новаковићем, младотурска влада иза њихових леђа већ је с Аустријом трговала и утврђивала продају цијену за Босну.

Ово су историске чињенице, које ће српска историја касније још боље освијетлити само у корист Црне Горе.

„Трибунини“ потајни шефови то добро знају, али им није рачун да јавно признају. И зато измишљају, да је Црна Гора била везана конвенцијом с Аусријом, те тобоже није смјела закључити савез ни са Србијом, ни са Туском. По тој лажној конвенцији, коју су измислили „Трибунини“ шефови, Црна Гора је тобоже дужна да извјештава Аустрију чим јој ма са које стране дође понуда за савез, нарочито од Србије, Русије и Италије!! Ради тога тобоже за вријеме анексије није закључен савез међу Србијом, Црном Гором и Турском. Тако се то цинички изврће истина, јер се онда лаковјерним намеће сам од себе закључак, да је Црна Гора једина крива, што се анексиона криза завршила на корист Аустрије. Кад се дубље завири у ствар, види се, да су и Србија и Турска, да су хтјеле и да су могле, и без Црне Горе требале да ријеше у своју корист анексиону кризу. Непопуларно је признати, да нијесу ни хтјеле ни могле, те се кривина подмеће Црној Гори. Подмеће се са злом намјером, да јој се науди угледу.

Зато је и измишљена прича о тајној конвенцији Црне Горе с Аустријом, да би се послије могао наметнути закључак о тобожњем њеном издајству и колико толико оправдати пораз Србије у анексионој кризи.

Али пошло се још и даље. У тобожњој конвенцији тражи се разлог, зашто данас Србија неће да одржава са Црном Гором братске односе. „Трибуна“ се изговара, како Србија не може да има заједницу са Црном Гором, која се према тајном уговору с Аустријом обвезала, да аустриску владу одмах извјести, чим би од српске владе добила понуду за заједнички рад.

Смета ми, дакле, једна измишљотина, једна конвенција, коју су измислили они исти, који је употребљавају као изговор да би се оправдали пред Српством због избјегавања слоге са Црном Гором.

Сад се јасно види, ко је сковао ту лажну конвенцију и у коју сврху.

Србија не може да има заједницу са Црном Гором, кад је ова у тајном савезу с Аустријом! А ко то тврди да је у савезу? Они исти, који братски савез са Црном Гором избјегавају. Пошто то не смију пред српским народом отворено да признају, јер би их сав проклео, нађоше изговор у некаквој тајној конвенцији.

Ниско ли падоше и ужасно ли се искварише!

Као у огледалу! Новосадска „Застава“ се нашла на муци, што су противу ње устали сви од реда и што су навалили на разорни рад онијех људи око ње. И онда се ишчуђује шта је то што је све странке спојило противу њених миљеника и измећарског рада њиховог. Вели: „Србобран“ је рекао за оне око „Српства“ да немају права да се називају српска странка, „Браник“ вели за оне око „Српског Гласа“ да не вриједе ни као људи ни као политичари, „Српски Глас“ опет још прије ружи оне око „Браника“, па ипак противу оних око „Заставе“ иду заједно. „Па шта их онда везује?!“ ишчуђава се тобож „Застава“ и онда то овако објашњава: „Шта друго, него баш то, што су свакојаки. Нијемац има пословицу која каже: Pack schlägt sich; Pack verträgt sich. Они који су свакојаки, и свађају се и слажу се. Народ српски обиљежио је то још поближе. Он је те разне свакојаке крстио веома згодним именом — *подрепашима*. То казује све. То обиљежава људе, који уживају да се подвлаче под реп, неки из користи, а неки чак и онда, кад никакве користи немају од тога. То подрепаштво је нова болест, која се појавила по политичким виноградима, као филоксера. Сваки то жури да се подвуче гдјегод, јер се не осјећа добро на слободном зраку. Ти подрепаши купе се у гомилу као филоксере, јер осјећају, да су сродни.“ Тако резонује „Застава“ и ако врло добро зна, да је њен несрпски разорни рад дозлогрдио свима Србима од реда и да је сасвијем природно што су противу ње и оних око ње устали сви, који су се увјерили да је њен рад штетан по опште интересе и да служи на ругло и срамоту српског народа.

Па и поред свега тога „Застава“ бестидно и дрско другоме пребацује и замјера за оно, зашта би она требала да се стиди и да се пред поштеним свијетом не појављује. Вели: „Они који су свакојаки и свађају се и слажу се“. То као да суди по себи и као да се у огледало гледала кад је до тог закључка долазила. Узмимо само за примјер њено држање према „Србобрану“ и овог листа према њој. По писању „Србобрана“, од оних око „Заставе“ нема горих људи на свијету; то је измет српског народа. По писању „Заставе“ опет они око „Србобрана“ су још гори и јачи. Па ипак та међусобна њихова мржња, која их води до великих крајности, ништа им не смета, да иду руку под руку и да *једнодушно* и *безобзирно* наваљују на нашу земљу и све што је на врховима у њој. То је оно: „Они који су свакојаки, и свађају се и слажу се.“ Зато се на држање и писање „Заставе“ и не може ништа боље примијенити, него то што она хоће да примијени на друге и да друге обиљежи онаквима каква је сама.

Веће пропије не може бити!

Поглед по свијету

Енглеска и њена флота

„Daily News“ јавља, да је енглески буџет за морнарицу повишен за 22 милиона круна. По другој се вијести у енглеском парламенту расправљало ових дана о веома важним стварима. Вели се, да је адмиралитет затражио још у овој години повишење издатака за морнарицу за 4, а за шљедеће године за 5 милиона фунти. Нарочито се тражи израда три »дредната« за морнарицу у Средоземном Мору. Уз то се тражи повишење броја момчади, повећање подводних лађа и торпедњача.

„Evening News“ јавља, да ће лорд Чурчил саставити нарочиту комисију од стручњака, која ће имати да испита потребе морнарице. Нагласио је, да ће будућа сједница бити историска. Погрјешка Енглеске — вели Чурчил — у Средоземном Мору ће се за навијек поправити.

Сједињене државе Сјеверне Америке

Енглеска је влада уложила протест против закона о панамском каналу, који се сада налази у америчком сенату. По овом би се закону имале ослободити америчке лађе од каналских такса, па енглеска влада сматра то повредом такозваног „Hay-Pauncefortе“ уговора, склопљеног између обје државе на 5. новембра 1911., у којем се вели, да се неутралност канала оснива на истој подлози, која је усвојена париградским уговором из 1888. године о суетском каналу. У овом се уговору обвезују силе да неће тражити за се посебних комерцијалних привилегија, па Енглеска сматра пројектоване установе као повреду утаначеног споразума. Америчка влада препушта одлуку сенату, који је упливисан обзирима према унутарњој политици, нарочито према овој изборној. Ради тога намјерава сенат у будућој сједници подијети закон на гласање, што по свој прилици значи, да ће се енглески протест отклонити.

Становништво Спорада

Од како су, уђеђ талијанске акције у Егејском Мору, дошли у моду и Споради т. ј. острва тога мора, занимљиво је знати, колико на њима живи људи и које су народности: На свим тим острвима живи 480 000 људи, а по народности је 458.355 Грка, 26.938 Турака и 4558 иноземаца. На појединим острва се становништво овако дијели: Тасос 14.940 Грка, 98 Турака и 103 иноземца; Самотраке 3700 Грка; Имброс 8007 Грка; Лемнос 20.434 Грка; Тенедос 4200 Грка и 1300 Турака; Митилене 125.753 Грка, 14.476 Турака и 300 иноземаца; Мосеомисна 2334 Грка; Кипос 71.234 Грка, 1940 Турака и 950 иноземаца; Исара 565 Грка; Самос 50.277 Грка, 300 Турака и 340 иноземаца; Икарија 14.760 Грка; Патмос 3700 Грка; Лерос 6924 Грка; Калимнос 19.855 Грка; Хос 12.550 Грка и 2920 Турака; Ниспрос 6099 Грка; Астипалеа 1900 Грка; Сими 18.639 Грка; Телос 1850 Грка; Халки 3740 Грка; Родос 37.747 Грка, 5854 Турчина и 2845 иноземца; Корпатос 9527 Грка; Касос 6700 Грка и напокон Кастелорисо 1200 Грка и 40 Турака.

Мисли

Ко о манама туђим радо говори, на своје стално заборавља.

Обраћај пажњу на оно што ти покажу, а још већу на оно што сам запазиш.

Буди искрен, али не и слијепо повјерљив; не буди подао, али ни лакомислен.

Кад ти нешто кажу да је црно, вјерују, али не реци док се не увјериш. **Валси**

Српство

Српска народно-црквена аутономија. Имање српске народно црквене аутономије, као што износе српски листови у Војводини, у овоме је: Митрополит и патријарх ужива 25.378 јутара земље. Та земља вриједи 10 милиона круна. Српски народно црквени фондови и закладе имају у новцу и хартијама од вриједности капитал од 16 и по милиона круна. Осим тога имају 3650 јутара залишних сесија и 5658 јутара других земаља. Свега имају 9407 јутара у вриједности 4 милиона круна по катастру. Укупна вриједност тих фондова је дакле 20 милиона круна. Српски просвјетни заводи: богословија, обје гимназије, учитељске и више дјевојачке школе имају 209 јутара земље, а укупна вриједност свих њихових заклада заједно са земљом износи 2,600.000 круна. Српски манастири имају 34.619 јутара земље и другог иметка у вриједности од преко 10 милиона круна; вриједност земље узета је по кастрату, али вриједи много више. Укупни иметак народно-црквених добара вриједи по данашњој вриједности око 50 милиона круна. Осим тога имају и српске црквене општине велики иметак. Саме црквене општине имају 40.000 (урачунавши ту и парохиске сесије), а њихове закладе 2992 јутара земље. Укупни иметак црквених општина вриједи 50 милиона круна, а иметак општинских заклада више од 7 милиона круна. Српски народно-црквени фондови и закладе, просвјетни заводи, манастири и црквене општине имају 112.600 јутара земље, која вриједи око 40 милиона круна, Укупно вриједност иметка српске народно-црквене аутономије износи дакле око 120 милиона круна. У области српске аутономије има 721 српска православна парохија са 124 филијале, у којима служе 722 свештеника. Имала је 512 парохиских сесија, 534 парохијална дома. Само парохиске сесије имају 17.369 јутара земље у вриједности од 5 милиона круна. Осим тога има 352 школске зграде и 508 учитељских снага. То је заиста лијепо имање, веле они и додају: али старјешине и управници свега тога, мјесто да управљају тиме мудро и корисно, свађају се око тога. Сад нам се и то смирује и стишава, па кад се потпуно умудримо, онда ће наш народ и наша црква имати велику корист од тога великог имања.

Словенство

За заштиту младих дјевојка. У Загребу су почетком ове године основале неколико госпођа и госпођица „Патронажу за заштиту младих дјевојка“. Сврха је патронажи окупљати дјевојке, које иду за самосталним радом, па их све већма дизати у васпитању, упућивати у струкама и вјештинама потребним за њихово звање и помагати у материјалним и службеним потребама. Госпође су најприје започеле са контоаристицама од 14—20 година. Како су пак у највишим круговима у кратко вријеме нашле разумијевања и потпоре, одлучиле су, да би и шира јавност упознала племениту сврху друштва, иступити пред грађанство, па су приредиле ту скоро и забаву у корист овог предузећа.

Рекламни плакат о Хрватској. Недавно је у Загребу основано друштво за промет странаца, које настоји према својим правилима да подигне у Хрватској промет странаца. Акција тога друштва до сада је била врло слаба, јер су и слаба

ПОДЛИСТАК

Из друге књиге

„СТАРИ МОТИВИ“

— Мићун М. Павићевић, Цетиње —

Вукота Мрваљевић

I

Уз топот, јеку, ударају звуци
Борје силно... Дршће гора, трава;
С чатова горњих подвикују Турци.
Хвата се сутон... Мрак, језа и страва...

Ђуприлић Везир, крволок Хришћана,
Предводи силну на Карадаг војску;
И попут старог обијесног Хана
Грми, пријети и нагиње плоску.

Свилени бињаш прекрио му леђа,
Два дуга брка срдито упреда;
Испод косматих, натмурених вјеђа
Пркосно, мрко око себе гледа:

„Ове су горе пуне мукле студи,
У њима нема ништа изобиља,
Сјем једна чета подивљалих људи,
Која се храни и живи од биља...

„И сваки јунак, који се ту роди,
То није човјек обичнога соја,
Он к'о олуја по горама броди,
И жуди крви, попришта и боја.

„Мој Султан мисли да је Гора Црна
Гњиездо, које разорит' је лако;
А ја бих рек'о да из сваког грна
На мене зија утвара и пак'о...

„Не, овдје нема шићара ни славе;
Јер сваки камен к'о стражу да чува,
И гледа гордо у висине плаве,
Да села ова од буре сачува.

„Једно ми понос, друго срце збори,
Ја понос слушам; премда срце стрепи...
Ходићу напр'јед! Тој страхотној Гори!..
Ах, пута нема тој лити и степи!...“

И Везир ступа уз Бјелограб стрми,
А за њим војска заморена гмиже...
Дажди... И муња кресне, грми, грми;
Већ Везир с војском Велестову стиже.

Охоли Турци жељни крви, меса,
К'о звијер кад се отргне из ланца;
Уз пркос срби и њену небеса
Подижу шанце на обронку кланца.

Једнога дана, кад је село пусто
Остало било без вођа, ратника,
Сјем жена, дјеце, скривених у густо
Шипражје и жбун: захори се цика,

Борје и јек душманских пушака.
Горе колибе од сламе и прућа,
Од кровињара већ нема угарка;
У ватри вриште дјеца умирући:

— „Све ове кврге и крв нашег бјеса
Неће нам убрат', ловорике славе,
Кобан ће бити овај лаз тјелеса,
Кад овдје нема Вукотине главе.

„Идите, Турци, окујте га жива,
Да видим тога цина и крвника,
Да сабљу моју као роб цјелива“ —
Луд Везир сикће, к'о гуја из сика...

Расу се војска кроз богазе, тмице,
Кроз кланце, шуме мрчаве и горе,
Пентре се Турци као вјеверице,
И цина траже од мрака до зоре.

Ломе се Турци од кама до кама...
Гле, мајка једна свога сина носи,
На груди ране купа му сузама;
Крвава киша њена леђа роси...

И бљесну сабља оштра поврх врата,
Из загрљаја паде јој љешина,
А мати лудо голу сабљу хвата,
И гледа камо глава њена сина.

И сјатише се Турци к'о хијене:
На руке њене стављају лисице,
Удара крвца из ноката жене,
А бич гвоздени сијече јој лице:

„Казуј, каурко, гдје се ваш див скрио, —
Вукота, што га војводом зовете,
Или ће ражањ из пламена врио
Прожећи твоје утробе проклете!“

— „За душу моју нема више бола,
Какав бол за ме може бити већи:
Но кад јединац паде ми — Никола,
Са мојих руку? Ах, тај бол горећи!..

„К'о што сте душу — сагорте ми тјело,
Јер Црногорка од смрти не преза,
Ни под ваш мач и то гвожђе врело —
Ја нећу издат' Вукоту витеза“.

Гвоздени бичи ударају јаче
И упијају се у мучено т'јело,
А жена ћути, не клоне, не плаче;
Док преста кушат' њено срце врело....

II

У пештери мрачној Ставорског виса
Вукота стари грли свога сина;
Пештери врата од љутога клиса,
Страх, језа хвата из њених урвина.

И слути старац пропаст села свога,
Душа му гори, за хаџар се хвата;
Молитве шапће и преклиње Бога....
Док дјете врисну: „Ево Турчин, тата!“

Вукота витез, прекаљен мукама;
С мишицом снажном стеже срцу сина;
Па зграби пушку гвозденим рукама,
И кликну: „Турци, моја је пећина;“

И пуца пушка силно к'о лубарда.
Гдје старац мотри, ту зрно погађа;
На прагу Турчин до Турчина пада;
Од тјелеса се устремила грађа.

У ватри, диму, к'о свештеник стари
Јунак пун збиље, вјерује у снагу,
Што ври из груди. Лице му се жари....
И кликће громко за обијест врагу:

„Милошу славни, позајми ми ждрала
И дај ми панцир да заштитим груди;
А кад би моја снага малаксала,
О, дођи, Марко у помоћ ми буди!

„Боже, распали у ме огањ свети
И моју душу у кресиво створи,
Да из ње муња с громовима лети,
Да зулумћаре тучё, бије гори....

„О, дај ми, Боже, мач из твојих шака
И страшну срдбу, што небо потреса,
Да једним махом пане тма Турака,
Да дижем куле од њихова меса.

„Вјештице, виле, дуси и авети,
Ако вас ма гдје у гудури има,
Зберте се скупа, слично једној чети,
И збуните Турке тајним чудесима!“

Кад неста старцу олова и праха —
Кроз пештеру се у ранама мота,
Слути када ће без суза и страха
Испразнит' пехар пошљедњи живота.

Пештеру прекри црни облак, тмина,
А старцу душу проже тајна нека:
Запјева пјесму „Старог Вујадина“ —
Пјесму што њега и Ненада чека...

Гракћу кроз гротла злогласнице птице,
И задах тешки мучи, груди стеже,
Стрше у мраку ниједне лутице;
А паук замку распреда и веже.

NARODNA BIBLIOTEKA CRNE GORE ĐURĐE BRNOJEVIĆ

његова новчана средства, а можда има и ових других погрешака. Но сада као да се започело мало озбиљније и одлучније радити, па је између осталога закључено, да се изда велики рекламни плакат о Хрватској. Тај плакат биће тако израђен, да ће на њему бити сељак и сељанка из шестинске околине у народној ношњи, а у позадини види се Загреб и то поглед с жељезничке станице. У средини је натпис „Лијепа Хрватска“ у шест језика, а доље ће бити три слике, које ће се се мијењати на разним врстама плаката.

Забиљешке

Д-р Веснић у Биограду

Долазак д-ра Миленка Р. Веснића, посланика из Париза у Биоград, дао је повода биоградским листовима да говоре о томе како је он позван ради састава нове владе. Та је вијест сад и службено демантована, а биоградски лист «Пијемонт» овако тумачи боравак д-ра Веснића у Биограду:

«Дознали смо из поуздана извора, да долазак г. Веснића не стоји ни у каквој вези са промјеном састава кабинета, нити пак са каквим нарочитим деликатнијим политичким питањем.

„Ствар је врло проста. Годинама стоје наша посланства на страни празна, без шефова, јер не може да се нађе мјесто г. Ненадовићу, париградском посланику, који је нуђен свима државама, са којима стојимо у дипломатским односима, и свуда је одбијен. Одбила га је чак и Румунија!

А међутим, Јаша је сит Турака, као и они њега.

«И сад је ријешила француска република, да се жртвује и скине нам невољу с врата, али не пристаје г. Веснић да иде из Париза!

«Зато је позван по нарочитој жељи краљевој, да се некако умоли, да прими лондонско посланство, како би удомили и рођака Јашу.

«Као што видите, по средини су крупна државна питања!

Како се праве рекламе

Под овим насловом «Српска Застава» доноси овај натпис пун пропије поводом писања новосадске «Заставе»:

Радикална «Застава» из Новог Сада труди се, да одрече сваки значај састанку њемачког и руског цара у Балтиш-Порту, и да покаже како се Русија не да вући за нос и како она чврсто стоји на бранику словенских интереса.

Она, вели, неће ништа радити без споразума са Француском и Енглеском, и зато њен министар спољних послова иде у Енглеску, а Француска долази у Русију. Али изгледа да Русија неће ништа да предузме док не припита и Србију. «Занимљиво је», вели «Застава», «да је руски цар прије но што се састао с њемачким царем, разговарао се дуго с Пашићем и саслушао његово мишљење о стању на Балкану у вези с захтјевима балканских Срба».

«Не смијте се! Ми не сумњамо да је овај разговор Пашића с руским царем побркао све њемачке планове, и просто упропастио Бетман-Холвега и, као што видите, руски цар не тражи од Пашића само његово мишљење о стању у Србији већ и на Балкану! То му Пашић дође као неки царско-руски повјереник за Балкан!

«Оде Пашићу нумера далеко! Ако се не видимо, Спасов-дан је у четвртак».

Као што се види, новосадска «Застава» служи и за подмијех!

Панамска афера у Србији

У Србији се већ годинама ради да се на доњем Дунаву уреди велико пристаниште, гдје би пристајали морски бродови. Дуго је времена требало док се изабрало мјесто за пристаниште. И као што се водила дуга и велика борба око тога мјеста, исто тако је поведена још жешћа борба коме ће се рад пристаништа повјерити. Нарочито је буру негодовања изазвало што је, како се тврди, Никола Пашић свим сплама наметао Јеронима Павловића—Табурна, противу кога се износи да није инжињер и у опште стручан човјек, неко обичан спекулант.

Сад Пијемонт о томе јавља ово:

«Српска панамска афера дакле почиње. Синоћ је такозвани министарски савјет потписао ријешење, којим се некаквом Јерониму Павловићу—Табурну уступа без лицитације испод руке израда Праховског Пристаништа. Било је и до сад отмице и пљачке, али овако отворене и безочне није никад било!

Радикалски бонтуовци не презају више ни од чега! Судећи по страховитој пљачки државе и народа, коју нарочито у посљедње вријеме врше ови ужасни људи, морамо закључити да су за Србију настала посљедња времена.

Хоће ли бар јавност дићи свој протест против ових хуских пљачкаша? Хоћа ли Пегар Марковић и у овој лори државе остати «строго уставан и парламентаран»?!»

Из народа

Прва народна музика

Ст. Бар, 10 јула

Њ. Имп. Височанство Велика Књагиња Милица благоизволјела је подијелити нашој музици приномоћи од перпера 200, чему управа изразује најтоплију благодарност.

Управа општине вароши Бара на својој одборској сједници опредијелила је музичком фонду овогодишњу приномоћ од перпера 500, што је хвалевриједно за управу и њезину г.г. одборнике.

Музика ће 15. о. м. држати свој редовни концерат у Бару са бираним новим програмом, а 19 о. м. у вече у Ст. Бару, док изгледа да ће 22. о. м. предузети излет до Улциња, што ће се евентуално објелоданити

Рад музике напредује врло добро; придало се нових младих музиканата тако, да их данас има 36 на броју.

Музика ће у току другог мјесеца приредити више излета.

Апелујемо на све пријатеље да се сваком пригодом сјете ове наше установе, те је с материјалне стране помогну. Особито препоручујемо властима, да је придрже својим прилозима.

Сваки, који поле осјећа за просвјетне установе, нек ову лијепу установу не заборави.

Српске земље

„Велеиздаја“ у Херцеговини.

У „Народу“ читамо ову интересантну нотицу: Како нам јављају из Гацка, г. г. Митар Говедарица, Вучић, Терзић и Марко Слијепчевић оптужени су ради злочина по параграфу 117. и 131. казненога закона. Злочин ових угледних Срба састоји се у томе, што су у вријеме анексионе кризе ускочили у Црну Гору. Држали смо, да су ови речени измирени, и да се неће више нико наћи, да опет забада трн у здраву ногу. Преварили смо се, као што се редовно варамо, кад мислимо, да се у овој земљи икакав обзир узимље на Србе. Позната је свима 1908-ма година. Проглашена је анексија. Прогласила је једна уговорна страна без питања других. Настала је криза. Осјетило се ово на свима странама. Морало се ово осјетити и у пограничним котаревима Херцеговине. Било је момената, гдје је стање било очајно. Многи угледни Срби са границе долазили су у котар и отворено говорили котарским престојницима, да морају ићи у границу. И прелазили су. Власти су глобили њихове укућане. Глобили су их огромним глобама. За г. М. Говедарицу морали су н. пр. његови дати К. 2000. Кад се криза ријешила, почели су се враћати. Они, који су били војници, кажњени су строго по војничком закону. Који нијесу били војници, кажњавани су полицајно. Опћенито се држало, да ће овом казном бити кажњени и г. М. Говедарица са својим друговима. Господа су ваљда имала и извјесне гарантије, да се неће с њима овако поступити, као што се почело. Али као што се сад види, некоме није до тога, да се овај рачун избрише. Г. г. Митар Говедарица, Марко Слијепчевић, Вучић и Терзић учинили су злочин по §§ 117 и 131 казненога закона. Сва сила свједока позвана је и преслушање ће бити 18/VI. 1912. Тако је опет рана отворена. Тако је опет покренуто питање: ко је недјело учинио? Гдје је узрок, гдје је посљедица?.

Изјава г. Уроша Томића.

Нова Варош, 9. јула

У овом времену обмањивања, подметања и измишљотина, којима се служе многи људи наших крајева да би угодили својим госама, неки непознати господин, подле и покварене душе, са опредјељеном тенденцијом изволио је написати читав допис из Н. Вароши, отштампан у овом листу од 27. јуна тек. год. број 51., коме је провидна намјера да се докаже тобож моја недошљедност у митрополитском питању, а намјерни је циљ нешто друго што се иза тога крије, а што опет није тешко увидјети. Да том господину није био само циљ да ме осуди као „дволичног“, но и да иначе искористи многе ствари на моју штету, рачунајући да ће ми убити углед у земљи, гдје ја имам много познаника и пријатеља, — види се јасно из тога што је он изволио у допису уплести мој трговачки посао, као и то што је умијешао и име мога зета незаинтересованог г. А. Марића. Ради јавности том непознатом господину могу шљедеће одговорити:

Никада се нијесам у приватним разговорима, као ни у каквим званичним протестима или молбама изјаснио против Дожића или за Раденковића. У опште, по тој ствари стојим на становишту кога сам у почетку имао, и никада никоме нијесам давао потписе. Истинитост овог тврђења у стању сам увијек доказати; то добро зна и скривени господин, а само задње намјере навеле су га да у оном допису изнесе онако тендециозну и ординарну лаж, да сам ја потписао протест против Дожића, а дао свој глас „за народног кандидата“ она Василија! то је толико велика и с намјером скована лаж, да је чак и тај господин подле душе није имао образа потписати, нити ће смјети потписати, нашто га ја врло радо позивам, јер не вјерујем да у опште има таквог типа међу људима, који би под својим потписом могао оволику лаж изнијети пред јавност.

Шаљу ћи Вам ову исправку, господине уредниче, ја вас најучтивије умољавам да је за ради истине и ваших штованих читаоца оштампате, а ја ћу Вам зато бити дубоко благодаран.

Примите моје поштовање

Урош Томић, трговац.

Кратке вијести

Авиатичар ухапшен ради шпијонаже. Руски авиатичар Абрамович, који се ових дана одлучио на лет између Берлина и Петрограда, ухапшен је у Кенигсбергу у Пруској ради сумње шпијонаже. У сриједу у ноћи дошао је у хотел, гдје је Абрамович одсио, полициски чиновник, прегледао је сав његов путнички пртљаг, но није нашао ништа сумњиво. Напокон је прегледан и сав аероплан, те су у једном ормарићу, који је у аероплан уграђен, нађене два Бровнинг револвера, пушке и више стотина метака. Оружје и метци су заплијењени. Абрамович је изјавио префекту у Кенигсбергу, да му је руски генерални консулат савјетовао, да се добро снабдије оружјем, јер ће на својем легу доћи над велике степе и мочваре, у којима обитавају којекакви сумњиви људи, па да би могао бити од њих евентуално нападнут, кад би којим случајем био присиљен у том крају се спустити. Полициски префект се одмах обратио за савјет у Берлин, па му је речено, да Абрамовичу врати оружје и да га даље не смета.

Суфрижетке у Енглеској. Женске, које се боре у Енглеској за женска права т. зв. суфрежетке, постале су тако насртљиве и необуздане, да отворено насрћу на енглеске министре и у опасност доводе министре. Тако су у четвртак у вече хтјеле да запале велико позориште у Дублину, у коме је имао министар-предсједник Аскит да држи говор. Срећом је ватра на вријеме опажена и угашена. Сјутра дан, када се Аскит са женом и вођом Ираца Редмондом возио колима кроз варош, једна је жена бацила наоштрену сјекиру, која је само мало повриједила Редмонда. Исто тако је у Лондону једна жена напала на министра унутрашњих дјела Мак Кену, те су га присутни тешком муком одбранили.

Преговори Чеха и Нијемаца. Опет јављају да су преговори, који се воде између Чеха и Нијемаца ради споразума, застали, јер је дошао до несугласице кривицом Нијемаца. Поводом тога саста-

---

Просу се пљусак пушчанијех зрна,
Кроз груди старца зјапе двије дупље;
Пештером вије маглуштина црна;
Већ зрна ребра размрскују, шупље.

Рањени јунак за ханџар се хвата,
А крв му лопти из срчаних жила;
Пећина ниска, а тијесна врата,
И снажна рука о кам нож пребила.

За седам бурних ноћи, седам дана
Вукота чува пештеру и сина;
Мах, рђа с кама била им је храна,
А капавица мјесто воде, вина.

К'о костур сухи од глади и мука,
К'о два гиганта, к'о два лава млада,
Без очајања, роиње и јаука,
Борили су се, крути к'о два града.

Хлад, мемла, зима струји из дубина
И са литица цуре капље воде;
Вукота дахом, гријe свога сина,
А црна слутња к'о коиље га боде.

Пећином кат-кад пролети коб нека,
И ледним крилом дотакне се лица;
Чезне у мраку к'о призрак, к'о сјенка,
И опет прхне крилима к'о птица:

„Ја сам већ своје избројио дане,
Педесет љета, ах било је доста:
Побједа, мука... Сад ће да ми сване;
Ал' рана једна још у души оста“:

„Да млади Ненад тако рано пане
Под крутим мачем јаничарске злости;
Вај, да осветник смјели не остане,
Што би ми крвљу прекадио кости!“

Зајеца старац — пештера одјекну,
Јурнуше Турци кроз тијесна врата:
Гвоздени ланац о хридине звекну,
И сви се старцу око сухог врата.

И воде Турци Вукоту са сином
У Чево равно, на мочварне Луке;
Пошљедњи одјек зазвони пећином;
А мрак и тама мртве прекри Турке.

III

Док вјетар хладни шиба с Копитника,
Чувају Турци два свезана дива,
Језа их хвата од њихова лика,
Очију пуних: огња и горива:

— „Вукота, вуче, горски одметниче
Признај за цара нашега Султана“,
Разјарен Везир срдито му виче —
„И бићеш прва уз њега катана....

„Или дај пару, као знак харача;
Јер, видиш, глава сада твоја пада
На један мој миг, под оштрицом мача,
Са главом твога млађаног Ненада.“

— „Везиру, кликну јунак са презрењем —
У горе наше зато нема новца;
Ти никад мене не застраши мрењем;
Ти не знаш што је понос Црногорца!“

Витешки Ненад, трећи синџир љути,
И оца пита за коб што их чека;
„Што, оче, Турчин овај силни, крути,
Крвавим оком на нас, на мач мјерка?“

— „Сине, што црна тебе слутња плаши,
И туга нека мори те дубока?
Ах, какви бјеху прадједови наши!
Све ћ' ово проћи у тренутак ока.

„Ал' оно, што Везир нама дрско нуди,
То би нам љагу вјековима дало;
Нас би потомство назвало: нељуди;
Њино проклество, на нас би остало.

„Не, ми смо дужни, к'о вјесници славе,
Да удес овај презремо к'о ништа;
Да оба своје жртвујемо главе,
За ускрс свога каменог огњишта“.

И џелат прни једном мачем шину
И паде глава нејаког Ненада;
Вукота мотрећ' његову љешину:
„Сине, тако се за слободу пада!

„Те муке трају тренут један само;
И наши претци мр'јеше за спас рода;
Ал' никад, никад харача не дамо;
Из крви наше никнуће Слобода.

„Силна је љубав, што ме веже за те,
О, земљо, што те не покори нико;
Колибе твоје — нама су палате;
Ја сам на твоју сиротињу свик'о!

„Сад ћу у твоја наручја и њедра
Ишчезнут и нађ' себи вјечно сање;
Ти си ми слађа него нарав ведра
Мог сина; земљо, моје миловање!

„Ах, буди света мога жића праху,
Из тебе да се чеда роде крута,
Која ће мушки у бури и страху
Пркосит' — мојом душом надахнута!“

И старац ланцем гвозденијем тресну,
А по тијелу шину га млаз студи;
К'о муњом — оком крвавијем крсну,
И један уздах оте се из груди.

И опет џелат — врх мача крвава
Оштри о врату витеза, јунака:
И клону мртва — Вукотина глава;
Ал' Вјера оста к'о Божанство јака....

IV

Везир свирепа срца, к'о ћуд тигра,
Уз колутове дима шербет гута,
Сабљом на крилу титра се и игра,
И гледа, гдје се крв мрзне просута.

Његова душа сурова к'о вјера,
Која га учи, да тре, мре за славу:
Ври мржњом; сабљу до балчака стјера
У давно мртву Вукотину главу....

А жена једна из гомиле робља —
Врисну, Везира моли, пред њим пада:
„Смилуј се, дај ми, да у густа гробља
Закопам мртве: Вука и Ненада!“ —

— „Милости нема бич нашег стијега,
Што мач освешта, то тамјан не кади;
Док пане покров леда и снијега —
Још ће бит' крви од ваше чељади.“

Овако Везир збори и пир слави,
Ал' душа њему инак друго слути;
Друге му мисли роје се у глави;
И губи вјеру у свој завјет крути:

— „Ах, дух и свијест једног Карадага
Све моје силе, покор и чудеса
Не могу стрти.... Узалуд је снага;
Узалуд сјећи главе и тјелеса.

„Бедеме ове, кубета од кама,
Што се под облак стреме као џини,
Пљусак громова бије годинама;
Ал' они вјечно стоје на висини.

„Урвине ове, ова страшна брда,
Гдје се шакали и аспиде коте, —
Остаће свагда окрутна и тврда,
Као и срце старога Вукоте.

„И да све њине покосимо главе
И запловимо крви ријекама:
Духови њине прошлости крваве
Као Богови борће се с нама!“

И враћа Везир војску, Скадру хита;
А Црна Гора у свом кршу оста,
Да вјековима тамадима пита
Обијеснога крвника и госта.

NATIONAL LIBRARY OF MONTENEGRO
CRNE GORE BIBLIOTEKA

ће се сјутра у Прагу чешки аграрни посланици и од њихове одлуке много ће зависити какав ће обрт узети започети преговори с Нијемцима.

Конференција посланика. Босанске странке држаће заједничку конференцију, у којој ће се расправљати о положају, што је настао након одлагања босанског земаљског сабора, као и о новом владином предлогу, да странке изаберу посебни стручњачки одбор, који би се имао консултативно бавити питањем о изради нових жељезничких пруга у Босни.

Акција за мир у Арбанији. На заузимање арбанаских посланика одаслаће влада у Арбанији посебно изасланство, које ће преговарати с вођама устанка о миру. У Ђаковици су међутим Арбанаси прогласили аутономију Арбаније.

Принц Ђорђе у Србији. Јављају из Београда, да се принц Ђорђе, који је провео на ђенералштабном путовању мјесец дана, враћа ових дана у Париз. Из Париза принц Ђорђа доћи ће у Србију, гдје ће провести петнаест дана.

Истјерани жидовски ђаци из Кијева. Кијевске новине јављају, да је министарским указом изагнано из Кијева 500 жидовских ђака, који су полазили тамошњу музичку и драматску школу. Сви су ђаци под полицискoм пратњом заједнички отпраћени из града.

Цвијићево здравље. Из Београда јављају да је др. Јован Цвијић, професор универзитета, који је прије извјесног времена био оболио тешко, отпутовао у Карлсбад, гдје ће остати мјесец дана ради потпунијег опорављења.

Дневник

Свечане аудијенције. Његово Величанство Краљ примио је данас у 11 часова прије подне у свечане аудијенције једног за другим новог француског посланика г. Енара и новог руског посланика г. Гирса. Оба су посланика том приликом Краљу предали своја пуномоћија. Између Краља и њих измијењани су за вријеме аудијенције срдачни поздрави.

Породица Константиновића. Јуче је г. генерал Константиновић са својом госпођом, сином и његовом госпођом отпутовао у иностранство. Г. генерала испратили су до аутомобила Краљ, Нашљедник и Књаз Мирко. При испраћају су били министар предсједник и министар унутр. дјела и више наших великодостојника и чланова дипломатског кора. Г. и г-ђа Константиновић, који у нашој пријестоници уживају неподијељено поштовање и симпатије, веома су се топло и љубазно опростили са свијема од присутних.

Коло милосрдних сестара. Иницијативом Њеног Краљ. Височанства Књагињице Ксеније и у нашој земљи оснива се коло милосрдних сестара, које ће стајати под њеним високим покровитељством. Извођење ове замисли повјерена је управи болнице „Данило I“, ради чега се већ обратила позивом на кћери нашег народа, да и оне, по примјеру својих другарица из великих народа, образују заједницу милосрђа и похитају у коло милосрдних сестара за његовање болесника. Ради тога управа болнице, творевине Његових Величанстава Краља и Краљице и њихових узвишених кћери, да би остварила племениту замисао Њеног Краљ. Височанства Књагињице Ксеније, отвара курс, у коме ће, под љекарским надзором, наше милосрдне сестре бити поучаване у савременом његовању болесника. Курс почиње 1. августа и милосрдне сестре учиће се о трошку болнице, гдје ће имати стан и храну. Послије свршеног курса биће одликоване спољашњим знаком као видним доказом да су оспособљене за свој племенити позив, те ће уз стан и храну добијати још и плату. Свака од милосрдних сестара по свршеном курсу неће имати никакве обавезе према болници и неће морати да остану на раду, него ће имати једину моралну обавезу да у вријеме рата или какве веће народне невоље ушљед заразних болести своје човјекољубиве услуге ставе домовини на расположење. Пријаве прима управа болнице Данило I. на Цетињу, а упис почиње одмах. Из свег срца поздрављамо ову племениту намјеру Њеног Краљ. Височанства Књагињице Ксеније и заузимање управе болнице да се она приведе у дјело, увјерени да ће кћери нашег народа радо похитати, да се ставе на расположење управи болнице, да се она што прије и оствари на корист опште ствари.

Отпутовао у Карлсбад. Његово Високопреосвештенство Господин Митрополит Митрофан отпутовао је у понедјељак у Карлсбад, гдје ће ради лијечења провести до Велике Госпође

Опроштајна вечера. Г. Предсједник Краљевске Владе дао је ономад вече у „Гранд Хотелу“ вечеру у част француског посланика г. Гандракса, који је премјештен са Цетиња. На вечери је било неколико отмјених званица.

Читуља. У Дузи, крај Никшића, умро је овијех дана заслужни командир Никола Павловић, син херцеговачког хероја Пека Павловића. За вријеме његовог боловања Његово Величанство Краљ слао је свог личног љекара, да га у болести вида, али све љекарско настојавање било је узалудно. Смртни остаци пок. Николе предани су уз учешће многобројног народа из околине и војске матери земљи у породичној гробници у Милошењу. Покој му души!

Кинематографска представа. Синоћ је у Зетском Дому била кинематографска представа, која је била лијепо посјећена. Програм је био лијеп и одабран, а нарочито је интересовање изазивала слика, која је приказивала боравак Његовог Величанства Краља у Бечу. Од стране Двора на представи су били Њихова Краљ. Височанства Књаз Мирко и Књаз Петар.

Вечерас даје представу са потпуно новим програмом: „Гошонова недјеља бр. 15“ најновији догађаји; „Долазак Њ. В. Краља у Бечу и Дерби“, пошљедњи пут; „Сиротица Јени“, велика драма у два чина са чувеном трагеткињом Астом Нилзен и на свршетку лијепа шала „Како Лемке своје дугове плаћа“.

Санитетски преглед. Пријестоничка општина одредила је овијех дана санитетску комисију, која је неколико дана вршила преглед јавних локала и приватних станова ради испитивања животних намирница и чистоће у пријестоници. Све оно што служи за животне намирнице дато је да се прегледа државном хемиском анализом, док се установило да је стање чистоће повољно.

Родна година. Са свију крајева из унутрашњости земље долазе веома повољни извјештаји о стању овогодишње љетине, која обећава обилан плод, само ако и даље потраје овако погодно вријеме. Земљорадницима је одахнуло на души, јер је минула година била сасвијем неродна.

Вријеме. Ове недјеље имамо промјенљиво вријеме. Иза вјетра, који се неколико дана с времена на вријеме осјећао, у сриједу пред вече пала је киша, која је доста натопила земљу. Послије тога смо имали облачно вријеме, али се брзо изведрило и настали лијепи дани. Ноћи су још једнако пријатне и свјеже.

Омашке књиге „Ријечка Нахија“

— Писац изјављује своју готовост да исправља —

Од г. *Андрије Јовићевића*, учитеља с Ријеке добили смо ову изјаву:

„У мојој књизи „Ријечка Нахија“ налази се неколико погрешака, које сам поновним проучавањем и испитивањем уочио или од заинтересованих дознао. Нарочито је нетачан опис поријекла ковача Ивановића у Цеклину и Николића у Љуботињу, као и неколи појмови, који су, на основи нетачних података, у књигу унесени, чиме се ствара криво мишљење о тим породицама. Поменуте породице чисто причају о свом поријеклу и њихов исказ знатно мијења све оно, што је о њима речено; и предање, које о њима постоји, донијеће у мојој наредној књизи, да се тако задовољи истина и одговори једној моралној дужности.

„У истој књизи донијеће и све исправке, које сам увидим, и оне, које ми заинтересовани ставе до знања. Ради тога и чиним ову објаву, да сви они, који у мојој књизи нађу какву погрешну или недостатак, а који желе, да се овим путем погрешке исправе или недостатци допуне, похитају с тим и да ми то *најдаље до краја августа ов. год.* ставе до знања“.

Послије ове изјаве сви они, који би имали што да у поменутој књизи исправљају, нека изволе своје исправке и напомене слати г. Јовићевићу, јер ми сматрамо да је овим ова ствар свршена и њоме се нећемо више бавити. То важи и за оне, који су нам већ по овој ствари своје изјаве послали.

Позориште

Новосадско Позориште. Артистички одсјек управе друштва за српско народно позориште држао је сједницу у којој је направио главне диспозиције за нову позоришну сезону. Позориште је радило у Молу до 8. јула, а затим је настало ферије од мјесец дана. Нова сезона почиње 8. августа у Меленцима, гдје ће се позориште задржати до 24. септембра, одатле иде позориште у Ст. Бечеј, а за тим у Кикинду. Начињен је репертоарски програм нове сезоне. Даваће се репризе „Егмонта“, „Разбојника“ и још неких комада из старијег репертоара, а за новитете су одабрани „Ђаво“ (Молнар), „Завичај“ (Судерман), „Матушева ракија“ (др. М. Свињарев), „Идеали“ (др. Ђ. Трифковић) и „Травијата“ (Верди). У буџет глумачких плата унесено је 640 круна мјесечно више но до сад, а то ће се подијелити на повишење плате тринајесторици мушких и осам женских чланова. За редитеље су постављени Спасић и Васиљевић, од дужности у кору ријешене су г-ђе Матејићка и Васиљевићка, а биће за кор ангажоване двије женске и један басиста. За сувретету је ангажована г-ђа Хрвојићева, која је сувретску каријеру почела у осјечком позоришту за вријеме Савићеве управе, а за тим је у неким српским позориштима (Шабац) радила. Ванредно је добра као Криста у „Шумаревој Кристи“, а у драми добро игра сентименталне улоге. Хрвојићева има глас чист и кристалоан, лица је умиљата, а у опште добро глуми.

Чешко Ђивадло У народном чешком позоришту у Прагу ипак доминира драма над опером и балетом. Јер док је оперних представа било у свему 196, било је драмских 207. „Народни Ђавадло“ остало је ипак средиште драматске културе у Чешкој, премда су драмски писци велике наде полагали у новоосновано градско позориште на Краљ. Виноградима. Домаћи писци пролазе просјечно још најбоље у народном позоришту, јер драмама, које су поле позоришки изводљиве, иде на руку сам врховни режисер Јарослав Квапил. Он је ускрсао Колареву „Магелону“ и Зејеревог „Неклана“, који је с техничке стране и декоративне стране тражио не само познавање доба и милиеа, већ и једну стилску стваралачку снагу. Јираскова „Хиподамија“ изведена је са сва своја три дијела једне вечери, па је и том приликом требало оживјети цијелу илузију античког доба. Од Молијера дошао је поновно на сцену „Мизантроп“ а од Ибсена „Дивља патка“ и „Градитељ Солуес“.

Разне вијести

Серум против колере. Француски љекари у пастеровом заводу у Тунису извршили су неколико проба са једним новим серумом против колере. Професор Рукс сад прије неколико дана држао је у париској медицинској академији предавање о томе серуму, али је одмах напоменуо, да он ово никако не сматра као ријешење проблема о проналаску серума против колере, већ само као један интересантан покушај, којим би се можда могло доћи до ријешења. Проналазач је неколико различитих личности, које су имале колеричне бациле, овијем серумом пелцовао или управо уширицао им га у крв. Послије пелцовања се примјећивала мала грозница, која је послије двадесет и четири часа настајала. Некијем је личностима, по њиховом пристанку, прво уширицао колеричне бациле у цријева, па их за тијем овијем серумом пелцовао. Ниједна од тијех личности није се колером заразила. Али такођер није имао доказа, да би јој уширицао бациле, па је не би пелцовао, јер такве експерименте проналазач није ни вршио. Много је раније казао Петенхоф, да није толико важно пронаћи серум против колере, колико умањити заразу до проналаска тога серума. Па ипак овај покушај је за сваку похвалу.

ОГЛАСИ

П.п. број 5. 36—50

НА ЗНАЊЕ

Част ми је јавити поштованом грађанству и г. г. мојим муштеријама, како у унутрашњости Црне Горе тако и са стране, да сам отворио у кући г. Ђурашковића, на Његошевој Ривн.

ХОТЕЛ ИТАЛИЈА — HOTEL ITALIJA

Хотел је првога реда, снабдјевен са изврсном кужином, разновврсним домаћим и страним пићем, собе уређене и мобиливане. Услуга брза и тачна, а цијена умјерена.

Подгорица, 1. јула 1912.

Моли за многобројну посјету

Блажо Талијанац — Biagio Soprano

P.37. бр. 41. 3,3

ЦРНОГОРСКЕ МАРКЕ са поштанским жигом неоштећене купује

J. Beneš, kapetan

Goražda (Bosna)

П. п. Бр. 42. (2,2)

Продаје се добро очувани хармоничан музикалски иструменат — Ради обавештења и погодбе обратити се

Цетиње. **Васиљу Јовановићу**

P. 16. Бр. 43. 1,2

ЦЕНТРАЛА: ТРЕБИЊЕ (Херцеговина)

ТРАВУНИЈА

ФИЛИЈАЛА: ГРУЖ (Далмација)

трговачко, индустријско, отпремачко, комисионо и агентурно дионичарско друштво.

Велико складиште сваковрсног пиланог дрва: **дасака, мурала, јеловог, пињевог, храстовог, буковог, сировог и куханог. Паркета букова и храстова.**

Греда тесаних сваке димензије. **Горивог** дрва и **енглешког каменог угљена.**

из 1911. год.
П. п. Бр. 39. 21—54

Све уз врло умјерене дневне цијене.

Штампа Кр. II Државне Штампарије.

Власник и одговорни уредник Радомир Кривокапић Орлински